

27 Απριλίου, 1990

(ΠΙΚΗΣ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗΣ, Δ/στές)

ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,

Εφεσείων,

v.

ΜΙΧΑΗΛ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ,

.Εφεσίβλητου.

(Ποινική Έφεση Αρ. 5078).

Ποινική Δικονομία — Έφεση κατά αθωωτικής αποφάσεως Επαρχιακού Δικαστηρίου από Γενικό Εισαγγελέα — Ο περί Ποινικής Δικονομίας Νόμος, Κεφ. 155 — Άρθρο 137 (1) (α) (ι) — Έκφραση αμφιβολίας από τον πρωτόδικο Δικαστή σχετικά με ενοχή του Κατηγορουμένου — Εχθεμελιώνει την κατηγορία — Δεν υπόκειται σε έφεση — Δεν επιτρέπεται έφεση εναντίον ευρημάτων του Δικαστηρίου — Άρθρο 137 (1) (α) (ι) — Λανθασμένη εκτίμηση γεγονότων — Δεν υπόκειται σε έφεση.

5

Ποινική Δικονομία — Έφεση κατά αθωωτικής αποφάσεως Επαρχιακού Δικαστηρίου από Γενικό Εισαγγελέα — Ο περί Ποινικής Δικονομίας Νόμος, Κεφ. 155, Άρθρο 137 — Ανάγκη αυστηράς ερμηνείας ενόψει άρθρου 12.2 του Συντάγματος.

10

Στην υπόθεση αυτή ο Γενικός Εισαγγελέας άσκησε έφεση κατά αθωωτικής αποφάσεως, με την οποία ο εφεσίβλητος είχαν απαλλαγεί λόγω αμφιβολιών από κατηγορία ότι απέξη από κέρδη πορνείας. Εν τέλει ο εφεσείων εβάσισε την υπόθεσή του σε ισχυρισμό ότι το Δικαστήριο είχε προβεί σε αντιφατικά ευρήματα. Το θέμα, που εγεννήθη, ήταν κατά πόσο, ενόψει της διαπιστώσεως αυτής, η Έφεση ήταν εντός του δικαιοδοτικού πλαισίου του άρθρου 137 του Κεφ. 155.

15

20

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την έφεση, απεφάσισε:

Το δικαίωμα εφέσεως βάσει του άρθρου 137 (1) (α) (ι) περιορίζεται σε περιπτώσεις απουσίας μαρτύρων για τη διαπίστωση γεγονότος ή γεγονότων. Το κριτήριο είναι αντικειμενικό και περιορίζεται στην εξακρίβωση, αν υπήρχε μαρτυρία η οποία θα μπορούσε να θεμελιώσει εύρημα, όχι μαρτυρίας η οποία να δικαιολογεί τα ευρήματα του Δικαστηρίου.

25

α) Το εδάφιο αυτό της νομοθεσίας περιορίζει το δικαίωμα της

5 έφεσης σε περιπτώσεις όπου αμφισβητείται η ύπαρξη γεγονότος αναγκαίου για τη θεμελίωση της απόφασης. Η ύπαρξη αμφιβολιών ως προς τα συστατικά στοιχεία του εγκλήματος εκθεμελιώνει την κατηγορία. Πρόκειται για αρνητική διαπίστωση. Η διάταξη της νομοθεσίας η οποία εξετάζεται μπορεί να επικληθεί μόνο στις περιπτώσεις όπου προβλέπεται η ύπαρξη θετικού γεγονότος για την υποστήριξη της απόφασης.

10 β) Η εφαρμογή του άρθρου 137 (1) (α) (ιι) περιορίζεται σε περιπτώσεις όπου με απόφαση του Δικαστηρίου αποκλείεται ή γίνεται δεκτή μαρτυρία κατά παράβαση ή παρέκκλιση από τους κανόνες του δικαίου της απόδειξης. Η εσφαλμένη εκτίμηση μαρτυρίας δεν εξισώνεται με την ανεδαφική συμπερίληψη ή τον αποκλεισμό μαρτυρίας.

15 γ) Οι άλλοι δύο λόγοι του άρθρου 137 (1) (βλ. παραγ. (α) (ιι) και (α) (ιν)) αφορούν καθαρά νομικούς λόγους.

20 δ) Το περιεχόμενο του άρθρου 12.2 του Συντάγματος παρέχει πρόσθετο λόγο για τον αυστηρό περιορισμό του δικαιώματος του Γενικού Εισαγγελέα για έφεση κατ' αθωωτικής αποφάσεως του Επαρχιακού Δικαστηρίου.

Η έφεση επιτρέπεται.

Αναφερόμενες αποφάσεις:

Γενικός Εισαγγελέας ν. Χριστοδούλου (1990) 2 Α.Α.Δ.133.

Έφεση εναντίον αθωωτικής απόφασης.

25 Έφεση από τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας εναντίον της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λάρνακος (Αρ. Υπόθεσης 10794/88) με την οποία ο Αν. Επαρχιακός Δικαστής Ιωαννίδης αθώωσε τον κατηγορούμενο στην κατηγορία ότι αποζούσε από τα κέρδη της πορνείας κατά παράβαση των άρθρων 164 (1) (α) και 35 του
30 Ποινικού Κώδικα, Κεφ. 154.

Μ. Κυπριανού, Ανώτερος Δικηγόρος της Δημοκρατίας με Μ. Πηλείδη, για τον εφεσείοντα.

Α. Φράγκος και Ε. Πελεκάνος, για τον εφεσίβλητο.

35 ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Δικαστής κ. Πιχής.

Ο ΔΙΚΑΣΤΗΣ ΠΙΚΗΣ: Ο Μιχαήλ Δημοσθένους, ο εφεσίβλητος, αθώωθηκε από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λάρνακας από την κατηγορία ότι αποζούσε από τα κέρδη της πορνείας. Εναντίον της απαλλαγής και αθώωσής του υποβλήθηκε έφεση από το Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας στο πλαίσιο του δικαιώματος για έφεση που του παρέχει το άρθρο 137(1) του Περί Ποινικής Δικονομίας Νόμου - Κεφ. 155. Η ετυμηγορία του Δικαστηρίου προσβάλλεται για τους τρεις πιο κάτω λόγους :-

1. Η νομική ερμηνεία που δόθηκε από το Δικαστήριο αναφορικά με το άρθρο 164(1) και ειδικά για το απαιτούμενο στοιχείο της πορνείας είναι εσφαλμένη και αντίθετη προς το νόμο και τη νομολογία.

2. Το Δικαστήριο εφάρμοσε εσφαλμένα το νόμο στα πραγματικά γεγονότα της υποθέσεως.

3. Η μαρτυρία δεν edικαιολογούσε το εύρημα του Δικαστηρίου ότι δεν αποδείχθηκε το στοιχείο της πορνείας.

Κατά την ακρόαση της έφεσης διαφάνηκε ότι δεν υπήρξε παρερμηνεία των διατάξεων του άρθρου 164(1) του Κεφ. 154, και ούτε διατυπώθηκε ουσιαστικό παράπονο για τον καθορισμό των συστατικών στοιχείων του αδικήματος του αποζείν από τα κέρδη της πορνείας. Μετά τη διευκρίνιση αυτής της θέσης ο κ. Κυπριανού εγκατέλειψε τον πρώτο λόγο της έφεσης.

Στην αγόρευσή του ο κ. Κυπριανού έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στο δικαιοδοτικό πλαίσιο που παρέχει το άρθρο 137(1)(α) στο Γενικό Εισαγγελέα για την άσκηση έφεσης μετά την προκαταρκτική ένσταση του κ. Φράγκου· στην ακρόαση της ουσίας της έφεσης για το λόγο ότι εκφεύγει από το δικαιοδοτικό πλαίσιο που παρέχεται για την προσβολή αθωωτικής απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου. Ο κ. Κυπριανού εισηγήθηκε ότι οι παράγραφοι (ι) και (ιι) του άρθρου 137(1)(α) καθιστούν ευχερή την προσβολή αθωωτικής απόφασης οποτεδήποτε αμφισβητείται το υπόβαθρο των γεγονότων πάνω στο οποίο βασίζεται.

Στην προκείμενη περίπτωση αμφισβητούνται δυο ουσιώδη ευρήματα του Δικαστηρίου -

5 (α) 'Ότι η γυναίκα από τα κέρδη της οποίας ο εφεσίβλητος, όπως ήταν η θέση της Κατηγορίας, αποξούσε, δεν ήταν πόρνη και κατ' ακολουθία έλειπε ένα από τα συστατικά στοιχεία του εγκλήματος, και

10 (β) ότι το Δικαστήριο είχε αμφιβολίες κατά πόσο ο εφεσεών μετείχε σε οποιαδήποτε διευθέτηση για την αποκόμιση ωφελημάτων από την προσφορά της καλλιτέχνιδας Βιβιάνας, που εργαζόταν στο νυκτερινό του κέντρο (καμπαρέ), του σώματός της για σεξουαλικούς σκοπούς.

15 Οι αμφιβολίες του Δικαστηρίου διατυπώνονται στο απόσπασμα που ακολουθεί και προηγείται της τελικής ετυμηγορίας του Δικαστηρίου με την οποία απορρίφθηκε η κατηγορία :-

20 "Ανεξαρτήτως τούτου έχω αμφιβολίες κατά πόσον υπήρξαν τέτοιες οδηγίες εκ μέρους του κατηγορουμένου διότι αν υπήρχαν τέτοιες οδηγίες γιατί από τις 27/10/88 μέχρι τις 31/10/88 που ο Αεροπλάνος κερνούσε της Βιβιάνας κάθε νύκτα τρεις μπύρες δεν υπήρξε σεξουαλική επαφή μεταξύ τους: 'Επρεπε η Βιβιάνα να είχε επιδώξει κάτι τέτοιο για να μην κακοφανεί του Αεροπλάνου. Είμαι της γνώμης ότι τέτοιες οδηγίες δεν
25 εδόθησαν και η Βιβιάνα ηδύνατο να πράξει ότι ήθελε μετά που σχόλανε και ουδεμία επέμβαση εκ μέρους του κατηγορούμενου υπήρξε διά τις ελεύθερες ώρες της Βιβιάνας."

30 Συσχετίζοντας τους εναπομείναντες λόγους της έφεσης 2 και 3 με το δικαιοδοτικό πλαίσιο του άρθρου 137(1)(α) (ι) και (ιι), ο κ. Κυπριανού υπέβαλε ότι το Δικαστήριο προσέβη σε αντιφατικά ευρήματα και, συγκεκριμένα, ότι ενώ δέχθηκε ως αξιόπιστους τη μάρτυρα Βιβιάνα και τον πελάτη του κέντρου, και αργότερα εραστή της Στέλιο Αεροπλάνο, η μαρτυρία των οποίων έτεινε να υποστηρίξει
35

την κατηγορία, τελικά διετύπωσε τις αμφιβολίες που περιέχονται στο απόσπασμα το οποίο έχουμε παραθέσει. Η διαπίστωση αυτή καθιστά βάσιμη την άσκηση έφεσης βάσει της παραγράφου (α)(ι) του άρθρου 137(1) του Κεφ. 155. Το ίδιο ισχύει και για το εύρημα του Δικαστηρίου αναφορικά με το στοιχείο της πορνείας. Ενώ η μαρτυρία των δυο προαναφερθέντων μαρτύρων έτεινε να καταδείξει ότι η Βιβιάνα ήταν πόρνη με την έννοια που ενείχε ο όρος στο ποινικό δίκαιο το Δικαστήριο κατέληξε σε διαφορετικό συμπέρασμα. 5 10

Τα αντιφατικά ευρήματα του Δικαστηρίου ως προς τα θεμελιώδη γεγονότα παρείχαν επίσης δικαίωμα για έφεση βάσει των προνοιών του εδαφίου (α)(ι) του ίδιου άρθρου της Ποινικής Δικονομίας που παρέχει την ευχέρεια αμφισβήτησης της ετυμηγορίας του Δικαστηρίου όταν μαρτυρία εσφαλμένα αποκλείεται ή γίνεται αποδεκτή. 15

Προκύπτει από τη διατύπωση των λόγων της έφεσης, όσο και από την ανάλυση των λόγων της έφεσης ενώπιόν μας, ότι αυτοί στρέφονται εναντίον των ευρημάτων του Δικαστηρίου και τις αμφιβολίες του για τη θεμελίωση της καταγγελίας. Κανένας από τους τέσσερις λόγους για τους οποίους παρέχεται στο Γενικό Εισαγγελέα δικαίωμα άσκησης έφεσης εναντίον αθωωτικής απόφασης δεν επιτρέπει την αμφισβήτηση των ευρημάτων του Δικαστηρίου. Το εδάφιο (α)(ι) του άρθρου 137(1) προβλέπει ως λόγο έφεσης : 20 25

,"That there was no evidence by which the Court could reasonably find a fact or facts necessary to support such judgment."

Μετάφραση στα Ελληνικά : "Ότι δεν υπήρξε μαρτυρία πάνω στην οποία το Δικαστήριο μπορούσε εύλογα να διαπιστώσει την ύπαρξη γεγονότος ή γεγονότων αναγκαίων για υποστήριξη της απόφασης." 30

Η πρώτη διαπίστωση είναι ότι το δικαίωμα περιορίζεται σε περιπτώσεις απουσίας μαρτυρίας για τη διαπίστωση 35

ση γεγονότος ή γεγονότων. Το κριτήριο είναι αντικειμενικό και περιορίζεται στην εξακρίβωση αν υπήρχε μαρτυρία η οποία θα μπορούσε να θεμελιώσει εύρημα, όχι μαρτυρίας η οποία να δικαιολογεί τα ευρήματα του Δικαστηρίου. Στην προκείμενη περίπτωση ο εφεσείων αρνήθηκε ότι προέβη σε οποιαδήποτε διευθέτηση για την είσπραξη χρηματικού ποσού για την παροχή σεξουαλικών υπηρεσιών από την εργοδοτούμενή του Βιβιάνα.

Η δεύτερη και σημαντικότερη διαπίστωση είναι ότι το εδάφιο αυτό της νομοθεσίας περιορίζει το δικαίωμα της έφεσης σε περιπτώσεις όπου αμφισβητείται η ύπαρξη γεγονότος αναγκαίου για τη θεμελίωση της απόφασης. Η ύπαρξη αμφιβολιών ως προς τα συστατικά στοιχεία του εγκλήματος εκθεμελιώνει την κατηγορία. Πρόκειται για αρνητική διαπίστωση που δε σχετίζεται με οποιοδήποτε συγκεκριμένο γεγονός αλλά με την αποτυχία της Κατηγορίας να αποδείξει πέραν πάσης λογικής αμφιβολίας την κατηγορία εναντίον του κατηγορουμένου. Η διάταξη της νομοθεσίας η οποία εξετάζεται μπορεί να επικληθεί μόνο στις περιπτώσεις όπου προβλέπεται η ύπαρξη θετικού γεγονότος για την υποστήριξη της απόφασης. Εν πάση περιπτώσει δεν επιτρέπει την άσκηση έφεσης εναντίον των ευρημάτων του Δικαστηρίου. Η παράγραφος α (ι) προβλέπει -

25 "... that evidence was wrongly admitted or excluded."

Μετάφραση στα Ελληνικά : "... ότι η μαρτυρία έγινε εσφαλμένα αποδεκτή ή αποκλειστήκε."

Η εφαρμογή των διατάξεων αυτής της πρόνοιας περιορίζεται, όπως προκύπτει αδιαμφισβήτητα από το λεκτικό της, σε περιπτώσεις όπου με απόφαση του Δικαστηρίου αποκλείεται ή γίνεται δεκτή μαρτυρία κατά παράβαση ή παρέκκλιση από τους κανόνες του δικαίου της απόδειξης. Η εσφαλμένη εκτίμηση μαρτυρίας δεν εξισώνεται, όπως εισηγήθηκε ο κ. Κυπριανού, με την ανεδαφική συμπερίληψη ή τον αποκλεισμό μαρτυρίας. Κανένας από τους δυο λόγους της έφεσης δε συνταυτίζεται με τις πρόνοιες αυτής

της διατάξεως της νομοθεσίας.

Οι άλλοι δυο λόγοι για τους οποίους μπορεί να ασκηθεί έφεση είναι εκείνοι που προβλέπονται στις παραγράφους 137(1)(α)(ιι) και (ιγ) - Κεφ. 155, και αυτοί που περιορίζουν το δικαίωμα για έφεση σε καθαρά νομικούς λόγους. Η παράγραφος (α)(ιι) προβλέπει -

5

"that the law was wrongly applied to the facts."

Μετάφραση στα Ελληνικά : "Ότι ο νόμος εφαρμόστηκε εσφαλμένα στα γεγονότα."

Και η παράγραφος (ιγ) - "that there has been some irregularity of procedure."

10

Μετάφραση στα Ελληνικά : "Ότι υπήρξε κάποια ανκανονικότητα στη διαδικασία."

Στην υπόθεση *Γενικός Εισαγγελέας ν. Χριστοδούλου* (1990) 2 Α.Α.Δ.) 133, γίνεται αναφορά στις πρόνοιες του άρθρου 137(1)(α) και υποδεικνύεται ότι το δικαίωμα του Γενικού Εισαγγελέα πηγάζει αποκλειστικά από τις διατάξεις του Κεφ. 155· περαιτέρω, ότι αποτελεί παρέκκλιση από τις σχετικές αρχές του αγγλικού κοινού δικαίου (που αποτελούν το θεμέλιο του δικαίου μας συστήματος) και καθιστούν το πρωτόδικο δικαστήριο το μοναδικό κριτή της αθωότητας ή της ενοχής του κατηγορουμένου. Δικαιολογείται συνεπώς, όπως έχει υποδειχθεί στην πιο πάνω απόφαση, ο αυστηρός περιορισμός του δικαιώματος του Γενικού Εισαγγελέα για έφεση στα πλαίσια που θέτει το άρθρο 137. Το γεγονός ότι στην Κύπρο ο δικαστής είναι ταυτόχρονα ο κριτής του δικαίου, δε μειώνει το ρόλο του ως κριτή των γεγονότων, ούτε αλλοιώνει το παραδοσιακό πλαίσιο της δίκης βάσει των αρχών του κοινού δικαίου.

15

20

25

Αποτελεί θεμελιακή αρχή του κοινού δικαίου ότι ο κατηγορούμενος δεν πρέπει να δικάζεται για το ίδιο αδίκημα περισσότερες της μιας φορές ή, ακόμα ακριβέστερα, δεν πρέπει να τίθεται αντιμέτωπος με τον κίνδυνο καταδίκης

30

για περισσότερες της μιας φορές. Η αρχή αυτή αποτελεί ένα από τα εχέγγυα της ελευθερίας και ενσωματώνεται στο Σύνταγμα. Το άρθρο 12.2 ορίζει:

5 "Ο απαλλαγείς ή καταδικασθείς δεν δικάζεται εκ δευτέρου διά το αυτό αδίκημα. Ουδείς τιμωρείται εκ δευτέρου διά την αυτήν πράξιν ή παράλειψιν, εκτός εάν συνεπεία ταύτης προεκλήθη θάνατος."

10 Η ερμηνεία του άρθρου αυτού του Συντάγματος δεν τέθηκε προς συζήτηση και ούτε εξετάστηκε αν οι πρόνοιες του άρθρου 25(3) του Περί Δικαστηρίων Νόμου, και εκείνες του άρθρου 145(1)(δ) του Κεφ. 155 για επανεκδίκαση συμβιβάζονται με τις πρόνοιες του άρθρου 12.2 του Συντάγματος. Ο μόνος λόγος για τον οποίο κάμνουμε αναφορά στις διατάξεις του άρθρου 12.2 είναι για να επισημάνουμε το περιεχόμενό τους και να υποδείξουμε ότι παρέχουν πρόσθετο λόγο για τον αυστηρό περιορισμό του δικαιώματος του Γενικού Εισαγγελέα για έφεση κατ' αθωωτικής απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου στα πλαίσια που θέτουν οι πρόνοιες του άρθρου 137(1)(α) του Κεφ. 155.

Η έφεση απορρίπτεται.